

KNJIŽNICA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZAGREB, Strossmayerov trg 14

Plan rada Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u 2023. godini

Organizacija rada i osoblje

Rad Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti odvija se u skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice i Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti. Knjižnica ima Knjižnični odbor sastavljen od 9 članova akademika. Predsjednik Knjižničnog odbora je akademik Marko Pećina (2022. – 2025.). Trenutno je u Knjižnici stalno zaposleno 13 knjižničarskih djelatnika, i to: upraviteljica Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica; 2 knjižničarske savjetnice: Kristina Polak Bobić i Dina Mašina Delija; 2 više knjižničarke Nataša Daničić i dr. sc. Zrinka Vitković; 5 diplomiranih knjižničara: Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kukolja, Jelena Prekrtić i Anja Tkalec; 1 sistemski knjižničar Marko Tot i 2 pomoćna knjižničara Goran Matić i Željko Ovčariček. S obzirom na povećan obim poslova pomoćnog knjižničara planira se ponovno zatražiti popuna ovog radnog mjesta koje nije bilo odobreno u 2022. godini.

Knjižnica će zbog revizije čitavog fonda biti otvorena za vanjske korisnike od ponedjeljka do petka od 9 do 13 sati sve do kraja rujna 2023. godine. S obzirom na obnovu više zgrada Akademije oštećenih u zagrebačkom potresu 22. ožujka 2020., u koju je uključena i obnova zgrade Knjižnice, očekuju se znatne izmjene u organizaciji rada. Prema najavljenim izvanrednim mjerama planira se znatno smanjiti prostore za rad djelatnika i čitaoničkih prostora za korisnike.

Digitalna zbirka HAZU i skupni katalog Akademijinih knjižnica

U skladu s Pravilnikom o radu Knjižnice središnja Akademijina Knjižnica je zadužena za stručni nadzor svih ostalih Akademijinih specijalnih knjižnica te će i dalje obavljati glavnu redakturu svih zapisa u

skupnom katalogu. Trenutno se u Skupnom katalogu nalaze katalogi knjižnica: Jadranskog zavoda, Strossmayerove galerije starih majstora, Odsjeka za povijesne znanosti, Odsjeka za povijest hrvatske glazbe, Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara, Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru i Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu. Krajem 2022. je dogovorena obrada i unos knjižnične građe Knjižnice Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci, osigurana je licenca za rad u INDIGO sustavu te se očekuje da će središnja Knjižnica pružati savjetodavnu i stručnu pomoć tijekom cijele 2023. godine. U skladu s mogućnostima i zahtjevima, nastavit će se započeti posao sređivanja i obrade građe i u ostalim Akademijinim jedinicama u Zagrebu i u drugim gradovima gdje su smještene znanstvenoistraživačke jedinice koje imaju knjižne zbirke. Radi se o 22 jedinice s najmanje oko 160.000 do 200.000 svezaka neobrađenih knjiga i časopisa. Očekuje se da će ovaj posao obrade građe trajati više godina. Planira se najprije obaviti preliminarne dogovore i priključiti Zbirku Baltazara Bogišića u Cavtatu u Digitalnu zbirku HAZU.

Knjižnica će i u 2023.g. raditi na sređivanju zapisa iz migriranog kataloga središnje Knjižnice. S obzirom da u Zavodu za paleontologiju i geologiju kvartara nema zaposlenog knjižničara, središnja će Knjižnica preuzeti dopunu zapisa iz kataloga njihove knjižnice. U tom katalogu nedostaju normativni podatci o autorima i sadržajnoj obradi.

U 2023. godini nastavit će se raditi deduplikacija bibliografskih zapisa knjižničnih kataloga importiranih u novi program INDIGO. Također je još potrebno odraditi deduplikaciju normativnih zapisa za osobe, korporativna tijela, gradove i države.

Središnja Knjižnica nastavit će edukaciju o novom programu INDIGO i ICA modulu, u kojoj će trebati sudjelovati odabrani djelatnici iz istraživačkih jedinica koje nemaju knjižnično osoblje te će im se svakodnevno pružati stručna podrška pri obradi.

Knjižnica će koordinirati radom svih Akademijinih jedinica uključenih u digitalni repozitorij DiZbi.HAZU. Planirano je održati barem 4 sastanka DiZbi tima i redovite mjesečne edukacijske radionice o korištenju programa INDIGO i korisničkog sučelja DiZbi.HAZU za suradnike i korisnike.

Popisi Akademijinih izdanja

Nastavit će se prikupljanje i analitička obrada Akademijinih izdanja koja će se objavljivati tijekom 2023. godine. Kompletna obrada fizičkog i digitalnog oblika novih Akademijinih izdanja obavljat će se u programu INDIGO, a objava na internetu u digitalom repozitoriju DiZbi sukladno autorskopravnom statusu novih izdanja. Središnja Knjižnica će jedina obrađivati Akademijina izdanja, a ostale knjižnice će unositi holding podatke o svojim primjercima (inventarni broj, signatura itd.). Koncem godine će se izraditi popis novih Akademijinih izdanja objavljenih u 2023. godini, koji će biti tiskan naredne godine kao prilog u Ljetopisu. Cijeli popis izdanja će biti dostupan putem repozitorija DiZbi.HAZU gdje će korisnici moći pretraživati, pregledavati i preuzimati digitalne inačice kao i na webu knjižnice u rubrici Online prinove. Planira se dodijeliti DOI oznake za oko 240 novih Akademijinih znanstvenih članaka i priloga u zbornicima. Radit će se kontinuirano na sređivanju i unosu metapodataka starijih digitaliziranih izdanja.

Izgradnja knjižničnog fonda i razmjena publikacija

Očekuje se da će se fond knjiga i časopisa i nadalje popunjavati uglavnom razmjenom i darovima. Za kupnju novih knjiga je odobreno samo 5.000,00 kn koji će se potrošiti na kupnju dva do tri sveska enciklopedije u pretplati Allgemeines Künstlerlexikon, te sveska Vjesnika bibliotekara. Posebna pažnja posvetit će se prikupljanju radova akademika, uglavnom iz darovanih izvora i razmjenom. Dio prinova će sačinjavati darovane knjige koje Knjižnica dobiva od Uprave Akademije te znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva. Dogovorena je primopredaja i prihvata knjižne ostavštine pokojnog akademika Nenada Trinajstića.

Razmjena Akademijinih periodičkih izdanja odvijat će se sa stranim institucijama u skladu s odobrenim sredstvima za poštarinu i u e-okruženju, a na osnovi pohranjenih primjeraka u repozitoriju DiZbi.HAZU. Monografske publikacije neće se razmjenjivati sa stranim institucijama zbog visoke cijene poštarine. U

Hrvatskoj će se Akademijina izdanja i dalje slati poštom. S partnerima iz Zagreba nastojat će se dogovoriti da sami preuzimaju knjige u Priručnoj knjižari.

Obrada knjižničnog fonda

Svakodnevno će se raditi na katalogizaciji i klasifikaciji knjiga i časopisa koji pristižu putem darova i razmjene. Svi katalogizatori radit će na ujednačavanju bibliografskih i normativnih zapisa prema UNIMARC standardu te na deduplikaciji zapisa koji su migrirani u novi program. Jedan katalogizator redovito će obrađivati sve novonabavljene knjige. Retrospektivna katalogizacija tj. prijenos kartičnog kataloga u računalnu bazu podataka će se nastaviti nakon revizije.

Trezor

Nastavit će se rad na reviziji trezorske građe započete u rujnu 2022. godine. Zadnja revizija trezora je bila 2007./2008. još na staroj lokaciji Knjižnice unutar palače na Zrinskom trgu 11. Prilikom selidbe u novu zgradu 2009. preseljen je i smješten u trezor dio fonda iz općeg spremišta, većinom knjige koje datiraju iz 19. stoljeća, a koje po Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti spadaju u kulturno dobro te ih je potrebno zaštititi i registrirati. Revizija obuhvaća evidentiranje i kontrolu primjeraka u trezoru in situ te dodavanje barkodova u bazi, printanje listića sa signaturom i barkodom na beskiselinske kartončiće i ulaganje u knjigu. Osim toga, u okviru prijavljenog projekta Provedba mjera zaštite nakon potresa, sredstvima Fonda solidarnosti Europske unije nabavljene su beskiselinske kutije u koje će se spremati građa koja je u lošem fizičkom stanju te na taj način preventivno zaštititi. Planiran je daljnji rad na retrospektivnoj konverziji oko 1000 listića koje treba unijeti u bazu.

U 2023. g. sredstvima Ministarstva kulture i medija RH planirani su konzervatorsko-restauratorski radovi na dvije knjige za koje su zatražena sredstva u 2022. godini:

1. Završetak programa započetog 2022. godine odnosno 2. završna faza radova na knjizi Vitruvius Teutsch, Nürnberg, 1548. (R-913). Troškovi radova s PDV-om iznose: 18.062,50 kn.
2. Konzervatorsko-restauratorski radovi na knjizi Emerika Pavića: Ramus viridantis olivae, 1766. (R-920). Troškovi radova s PDV-om iznose: 24.362,50 kn.

Konzervatorsko-restauratorske radove na obje knjige izvodit će restaurator gospodin Mario Kauzlarić, MK knjigovežnica iz Zagreba.

Digitalizacija i ostali projekti

S obzirom na činjenicu da u 2022. godini nije bilo javnih poziva za programe digitalizacije niti u Ministarstvu kulture i medija RH niti Grada Zagreba, nije predviđena veća količina građe za digitalizaciju. Prijavljen je samo jedan program "Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - Zbirka Akademijinih izdanja: časopis Forum" (nastavak, od god. 1963-1965, ukupno 2.850 stranica) na natječaj Zaklade HAZU koji će se realizirati u 2023. ukoliko sredstva budu dodijeljena. Troškovi iznose 10.687,50 kn. Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH prijavljen je program "Nadogradnja knjižnično-informacijskog sustava u skladu s nacionalnim KAM Pravilnikom" te je planirana njegova provedba tijekom 2023. ukoliko sredstva budu dodijeljena.

Očekuje se da će Ministarstvo kulture i medija RH početi provoditi projekt nacionalne digitalizacije u sklopu projekta e-kulture. U tu svrhu je Knjižnica u 2022. godini podnijela zahtjev Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu za dodjelu URN:NBN koji je prihvaćen. U 2023. godini će se u postojeći sustav INDIGO implementirati automatsko dodjeljivanje URN:NBN-a (Uniform Resource Name : National Bibliography Number), jedinstvenog nacionalnog identifikatora koji osigurava jedinstveno i trajno identificiranje digitalne (izvorno digitalne i digitalizirane) građe u Digitalnoj zbirci HAZU i pomoću kojeg će se svaki digitalni objekt s pripadajućim metapodacima vrlo lako moći agregirati u nacionalni sustav e-kulture i u Europeanu.

Tijekom 2023. redovito će se pratiti objave javnih poziva i natječaja za financiranje programa u kulturi Ministarstva kulture i medija RH i Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba na koje će Knjižnica aplicirati svojim programima izložaba, digitalizacije, zaštitnih konzervatorsko-restauratorskih radova na kulturnom dobru, informatizacije i opremanja te daljnjeg razvoja repozitorija DiZbi.HAZU.

Revizija knjižnične građe

Prema Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 21/2002) knjižnice veličine fonda do 500.000 tisuća svezaka, u koje spada i Akademijina Knjižnica, dužne su provoditi reviziju čitavog fonda svakih 12 godina. Posljednja potpuna revizija provedena je 2008. godine. Stoga se u rujnu 2022. godine započelo s revizijom čitavog spremišta gdje se nalaze monografske i periodičke publikacije. Na reviziji rade svi djelatnici knjižnice podijeljeni u timove. U 2023. nastavit će se svakodnevni rad na reviziji. Planirano je da će revizija ukupno trajati godinu dana i da će završiti krajem rujna 2023. godine. Usporedo s revizijom radit će se na izlučivanju građe koja je oštećena ili zastarjela kako bi se nakon revizije mogla otpisati. Odlučeno je da će se otpisivati svi treći primjerci monografskih publikacija i duplikati periodičkih publikacija, kao i zastarjeli časopisi koji su pristizali u fond tijekom prošlog stoljeća većinom razmjennom, a koji više nisu traženi.

Nastavit će se revizija svih primjeraka Akademijih izdanja započeta u 2022. godini, koja se sada nalaze na 4 mjesta u knjižnici, prvo arhivski primjerak koji se nalazi u trezoru, a zatim čitaonički i posudbeni primjerci. Izradit će se tablica za otpis, jer se zbog sustavne digitalizacije smanjila potreba čuvanja više knjiga istog naslova. Izradit će se i tablica prijedloga za digitalizaciju Akademijinih izdanja koja će biti prioritet prilikom masovne digitalizacije koja se očekuje u sklopu e-kulture u 2023. godini.

Pohrana i zaštita fonda

Redovito će se slati opomene za nevraćenu građu koja je uvođenjem računalne evidencije posudbe svedena na minimum. Ne očekuju se veći problemi, jer članovi uglavnom uredno vraćaju knjige.

Redovito će se kontrolirati mikroklimatski uvjeti u spremišnim prostorima u podrumu, obavljat će se svakodnevni nadzor i zaštita nad knjižničnom građom, voditi evidencija temperature i vlage i poduzimati potrebne mjere za otklanjanje uočenih nepravilnosti. I dalje u trezoru temperatura ljeti prelazi preporučene vrijednosti te se očekuje uklanjanje tog višegodišnjeg problema u 2023. godini prilikom obnove zgrade.

Izložbe i promocija Knjižnice

Na natječaj za dodjelu sredstava Zaklade HAZU 2022. godine Knjižnica je prijavila program: "Obilježavanje 155 godina djelovanja Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (1867. – 2022.)" – virtualna izložba. Ukoliko Zaklada HAZU prihvati program i dodijeli sredstva, planirana je priprema građe i materijala potrebnih za izradu virtualne izložbe te izrada virtualne izložbe o povijesti Knjižnice, njenog rada od samih početaka sve do preseljenja u novu zgradu na Strossmayerovom trgu 14. Izložba će biti postavljena u repozitorij DiZbi.HAZU.

Knjižnica će nastaviti pripremati virtualnu izložbu "Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu" u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a) u sklopu projekta Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Virtualna izložba će biti postavljena na portal Digitalne zbirke NSK.

Tijekom 2023. djelatnici Knjižnice će prirediti jednu ili dvije prigodne izložbe u hodniku Knjižnice, a u izložbenoj vitrini za staru knjigu stajat će bibliofilsko faksimilno izdanje Gutenbergove Biblije. I dalje će se priređivati izbor najnovijih prinova na stalcima na info-pultu. U atriju Akademijine Palače na Zrinskom trgu 11 u siječnju 2023. godine Knjižnica će u suradnji s Odjelom za izdavačku djelatnost

postaviti izložbu Akademijinih izdanja objavljenih u 2022.g. uz prateći Katalog izložbe. Knjižnica će također prirediti online verziju izložbe sa izdanjima iz 2022. g.

Nastavit će se promovirati rad Knjižnice na svim razinama:

1. Stručni skupovi, webinar, radionice, konferencije gdje će knjižničari prisustvovati i/ili izlagati. Planira se izlaganje o Digitalnoj zbirci HAZU (DiZbi.HAZU) na stručnom seminaru Arhivi, knjižnice, muzeji u studenom 2023. (Rovinj, Poreč). Prisustvovat će se uglavnom domaćim i to prvenstveno zagrebačkim stručnim i znanstvenim skupovima i seminarima iz knjižničarstva.
2. Web Knjižnice – predstaviti će se redizajnirana nova web stranica Knjižnice HAZU izrađena u wordpress-u s novim sadržajima i uslugama za korisnike; planira se izraditi VR šetnja čitaonicom Akademijinih izdanja i postaviti na stranicu Knjižnice
3. Društvene mreže (Facebook, Instagram) - redovito će se objavljivati novosti, promovirati fond Knjižnice i ostale aktivnosti i usluge
4. Podstranica Knjižnice na web stranicama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti će se redovito ažurirati.

U 2023. g. sudjelovat će se u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te će se pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica – LIBER čiji je Knjižnica član.

Knjižnica će se uključiti u obilježavanje Svjetskog dana knjige i autorskog prava 23. travnja i međunarodne manifestacije Dani europske baštine 2024. g. koja se odvija tijekom rujna i listopada, te virtualnim sadržajima prezentirati kulturnu baštinu Knjižnice.

Suradnja s drugim institucijama

Knjižnica će nastaviti suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama na projektima. U 2023. g. će se nastaviti suradnja na projektu tematskog portala Znameniti.hr i Hrvatskog nacionalnog konzorcija istraživačke infrastrukture CLARIN ERIC-a. Sedam knjiga iz fonda Knjižnice HAZU bit će izloženo na

izložbi "Ivan Standl - zagrebački fotograf" u razdoblju od 15. studenog 2022. do 3. travnja 2023. godine u Muzeju grada Zagreba.

U Zagrebu, 11. studenoga 2022.

Tamara Runjak, knjižničarska savjetnica
upraviteljica Knjižnice